

MTÜ Kodukant Läänemaa strateegia aastateks 2023-2027+
1. Strateegia meetme nimetus
Meede 1: Ettevõtluse arendamine
2. Meetme rakendamise vajaduse lühikirjeldus
Kodukant Läänemaa tegevuspiirkonna rahvaarv on püsinud perioodil 2014-2021 praktiliselt stabiilsena. Elanikkond on vananev, mistõttu surve tööealisele elanikkonnale kasvab. Perioodil 2018–2021 oli aktiivsete ettevõtete ja töötajate arv piirkonnas tervikuna kasvutrendis, samas on keskmine palgatase võrreldes Eesti keskmisega tagasihoidlik. Samuti on piirkonna registreeritud töötute arv vabade töökohtade kohta Eesti keskmisest kõrgem. Väljakutseks on uute (sh kõrgema palgatasemega ja lisandväärtusega) töökohtade loomine, samas ka olemasolevate töökohtade säilitamine. Piirkonnal on potentsiaali ettevõtluse arendamisel, eelkõige puhkemajanduses ja ressursimajanduses¹. Muuhulgas on vajalik pöörata tähelepanu ka piirkonnale omase loodusliku ja kultuurilise eripära rakendamisele toodete ja teenuste arendamisel. Piirkonda uute elanike ja külastajate meelitamisel on võtmetähtsusega oluliste teenuste aastaringne kättesaadavus.
3. Meetme eesmärk
Eesmärk 1.1: Loodud on tingimused töökohtade (sh kõrgema lisandväärtuse- ja palgatasemega) tekkeks ja säilimiseks. Eesmärk 1.2: Ettevõtluses kasutatakse kestlikult kohalikke ressursse ning tuuakse esile piirkonna eripära ning loodus- ja kultuuripärandit. Eesmärk 1.3: Piirkonna elanike ja külastajate jaoks olulised teenused on aastaringsest kättesaadavad. Eelistatakse projekte, mis lisaks meetme peamistele eesmärkidele vastavad ka strateegia horisontaalsetele eesmärkidele: • keskkonna- ja kliimasõbralike lahenduste rakendamine; • innovaatiliste² lahenduste rakendamine; • koostöövõrgustike³ loomine ja arendamine;

¹ Ressursimajandus on loodusvarade tõhus ja säästev kasutamine, et tagada nende jätkusuutlikkus ning majanduse ja keskkonna tasakaal.

² Innovaatilised lahendused on uued ja loovad meetodid, tehnoloogiad või lähenemisviisid, mis aitavad oluliselt kaasa konkreetse probleemi lahendamisele või valdkonna arendamisele. NB! Innovatsiooniks ei loeta taotleja poolt uue toote või teenuse loomist või olemasoleva parendamist kui selleks ei kasutata uusi ja loovad meetodeid, tehnoloogiad või lähenemisviise.

³ Koostöövõrgustik on erinevate organisatsioonide vaheline struktureeritud ja sihipärane koostöövorm, mille ülesanne on ühiste eesmärkide saavutamine ning teabe ja kogemuste vahetamine. NB! Koostöövõrgustike arendamiseks ei loeta projekte, kus koostöö on vaid projekti elluviimise vahend (nt koostöö teenusepakkujatega) või kus koostöö võib tekkida kaudselt tulevikus, kuid ei ole projekti otsene eesmärk.

- noorte aktiivsuse tõstmine⁴.

4. Toetatavad tegevused

Toetatavad tegevusvaldkonnad:

- **ettevõtluseks vajalike investeeringute tegemine**, sh investeeringud keskkonnasõbralikesse lahendustesse ja energiatõhususe parandamisse;
- ettevõtlusalaste **koostöövõrgustike arendamine**;
- **noorte ettevõtlusaktiivsuse tõstmine**;
- **ettevõtlusinnovatsiooni** toetavate tegevuste elluviimine (sh teenusdisain ja prototüüpide loomine);
- **kohalikul ressursil ja eripäral**⁵ põhinevate toodete ja teenuste arendamine;
- **piirkonnas puuduvate teenuste loomine**, sh kogukonnateenuste⁶ arendamine.

Mitteabikõlblikud tegevusvaldkonnad:

- **kalandusega seotud tegevused** (Läänemaa Rannakalanduse Seltsi poolt toetatavad tegevused);

Abikõlblikud kulud

- **investeeringud** materiaalsesse või immateriaalsesse varasse (taristusse, hoonetesse, seadmetesse, tarkvarasse jne), sh taastuvenergia lahendustesse taotleja enda tarbeks;
- investeeringuga otseselt **seotud tööde ja teenuste kulud**, mis moodustavad kuni 15% investeeringu maksumusest, sh:
 - ehitamisega seotud **ettevalmistavate tööde kulud**, sh keskkonnamõju hindamise, energiaauditi, teostatavusuuringu, projekteerimistöö ning projekteerimiseks vajaliku ehitusgeoloogilise ja geodeetilise uurimistöö kulud;
 - omanikujärelevalve ja muinsuskaitse järelevalve kulud;
 - koolituskulud;
 - turundustegevuse, sh. turu-uuringu läbiviimise kulud;
- **ühistegevuse**⁷ raames elluviidavate mitte-investeeringute, sh koolitustegevuse, turunduse, sündmuste korraldamise ja projektijuhtimise kulud;
- **ühistegevusega otseselt seotud investeeringud** materiaalsesse või immateriaalsesse varasse, mis moodustavad kuni 15% ühistegevuse maksumusest.

Mitteabikõlblikud kulud:

- projektijuhtimise kulud, v.a ühistegevuse puhul kuni 50% ühistegevuse maksumusest;

⁴ Noorte aktiivsuse tõstmise all mõeldakse projekte, mille tegevused on otseselt noortele suunatud (nende osaluse, kaasamise või eestvedamise kaudu) või kui toetuse taotlejaks on noor (vanuses kuni 30 kaasaarvatud). NB! Projekte, kus noored on kaudsed kasusaajad või teenuse üks sihtrühmadest, ei loeta noorte aktiivsuse tõstmisele suunatud projektideks.

⁵ Kohalik ressurss on KKLM piirkonna päritolu looduslik ressurss (maavarad, puit, biomass, meri, põllumajandussaadused jmt). Kohalikuks ressursiks ei loeta inimressursi ning taastuvenergiat. Kohalik eripära on piirkonnale omane looduslik (näiteks mereliskus, hajaasustus) ja kultuuriline eripära (näiteks pärandkultuur, käsitöö).

⁶ Kogukonnateenus on kogukonna vajaduspõhine ja paindlik teenus piirkonnas, kus tururegulatsioon ei toimi ja/või teenus ei ole kättesaadav. Kogukonnateenuse projekti esitamise õiguse otsustab KKLM üldkoosolek.

⁷ Ühistegevus on projekt, mis viiakse ellu kuni 2-aastase tegevuskava alusel vähemalt kahe juriidilise isiku või füüsilisest isikust ettevõtja poolt, kellest vähemalt üks ei ole kohalik tegevusrühm.

- ühistegevuse raames tehtavad püsikulu tüüpi kulud (näiteks kontoriruumi rent ja kommunaalkulud);
- kinnistu ostmise kulud;
- taastuvenergia, sh. päikese-, tuule ja hüdroenergia kasutuselevõtmise ja arendamise kulud eraldiseisva ettevõtlusena tulu teenimise eesmärgil;
- kõik muud määrusest [„LEADERi kohaliku arengu strateegia 2023–2027 rakendamine”](#) tulenevad mitteabikõlblikud kulud, §25.

5. Nõuded projektitoetuse taotlejale ja taotlusele

5.1. Nõuded projektitoetuse taotlejale:

- taotleja on KKLM-i tegevuspiirkonnas tegutsev (piirkonda registreeritud ja/või tegevus toimub piirkonnas) mikroettevõtte⁸ või väikeettevõtte⁹;
- taotleja on registreeritud vähemalt 12 kuud enne taotluse esitamist;
- taotlemisele eelneva majandusaasta käive on vähemalt 5000€;
- taotlejal on õigus ühes taotlusvoorus esitada üks projekt;
- eelnevate KKLMi LEADER projektide vähemalt esimene maksetaotlus on esitatud;
- kõik muud määrusest [„LEADERi kohaliku arengu strateegia 2023–2027 rakendamine”](#) tulenevad nõuded, §23.

5.2. Toetuse taotlemisel esitatav teave e-PRIA keskkonnas:

- taotleja andmed (Üldandmed);
- projekti üldandmed, sh projekti nimi, tüüp ning kokkuvõtte projekti tegevustest ja eesmärkidest (Detailandmed);
- seireandmed;
- kavandatava tegevuse vajalikkuse ja mõju, ning taotleja kogemuse ja pädevuse kirjeldus;
- projekti raames kavandatavate tegevuste (mitmes etapis elluviimise korral iga etapi) eesmärk, kirjeldus, tähtaeg ning eelarve.

5.2. Toetustaotlusega esitatavad dokumendid:

- taotlemisele eelneva majandusaasta aruanne;
- taotleja juhtimis- ja järelevalveorganitesse kuuluvate isikute nimekiri, kui see ei ole äriregistrist kättesaadav;
- hinnapakkumised ja hinnapäringud;
- finantsproгноos (toetustaotlus > 10 000 eurot) või kulude-tulude prognоos (toetustaotlus ≤ 10 000 eurot).

5.2.1. Ehitustegevuse puhul esitatavad lisadokumendid (lisaks punktis 5.2 toodule):

- kohaliku omavalitsuse poolt väljastatud ehitustegevuse tingimused;
- ehituse hinnapakkumised PRIA vormil;

⁸ Mikroettevõtte on kuni 10 töötajaga ettevõtte, kelle aastakäive või aastabilansi kogumaht ei ületa 2 miljonit eurot (OÜ-d, FIE-d, AS-id, tulundusühistud, täisühingud, usaldusühingud).

⁹ Väikeettevõtte on kuni 50 töötajaga ettevõtte, kelle aastakäive või aastabilansi kogumaht ei ületa 10 miljonit eurot (OÜ-d, FIE-d, AS-id, tulundusühistud, täisühingud, usaldusühingud).

- ehitise ehitamise korral väljavõtte ehitusprojekti joonistest koos ehitusprojekti seletuskirjaga, kui need on nõutavad ehitusseadustiku kohaselt;
- ehitise ja/või maa kasutusõigust tõendavad dokumendid, v.a juhul, kui hoone on taotleja omandis.

5.2.2. Seadme soetamise puhul esitatavad lisadokumendid (lisaks punktis 5.2 toodule):

- ehitise kasutusõigust tõendavad dokumendid kui seade paigaldatakse või kasutatakse ehitises, v.a juhul, kui hoone on taotleja omandis;
- Kasutatud seadme soetamise korral tuleb esitada:
 - hinnapakkuja kinnituskiri, et seadme soetamiseks ei ole varem saadud toetust riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest või muud tagastamatut riigiabi või vähese tähtsusega abi;
 - hinnapakkuja kinnituskiri, et seadme eeldatav kasutusiga kestab vähemalt sihipärase kasutamise perioodi¹⁰ lõpuni.
 - hinnapakumised, mis tõendavad, et seadme hind on madalam uue samaväärse seadme hinnast.

5.2.2. Ühistegevuse puhul esitatavad lisadokumendid (lisaks punktis 5.2 toodule):

- ühistegevuse tegevuskava, mis sisaldab:
 - ühistegevuses osaleva(te) partneri(te) andmeid ning osalevate poolte üksikasjalikku ülesannete kirjeldust;
 - ühistegevuse ning selle eesmärgi ja tulemuse kirjeldust, sealhulgas laiemat mõju tegevuspiirkonnale;
 - olukorra kirjeldust, mille lahendamisele on ühistegevus suunatud.

5.2.3. Suurprojekti¹¹ puhul esitatavad lisadokumendid:

- taotleja poolt allkirjastatud projekti ankeet (VORM), mis kirjeldab projekti eesmärki, tegevusi ja eelarvet. Ankeet esitatakse KKLM üldmeilile laaneliider@kklm.ee taotlusvooru väljakuulutamisel toodud ajaks;
- MTÜ Kodukant Läänemaa üldkoosoleku otsus suurprojekti taotlusvooru esitamise lubamise kohta.

5.2.4. Kogukonnateenuse⁶ puhul esitatavad lisadokumendid:

- taotleja poolt allkirjastatud projekti ankeet, mis kirjeldab projekti eesmärki, tegevusi ja eelarvet. Ankeet esitatakse KKLM üldmeilile laaneliider@kklm.ee taotlusvooru väljakuulutamisel toodud ajaks;
- MTÜ Kodukant Läänemaa üldkoosoleku otsus kogukonnateenuse projekti taotlusvooru esitamise lubamise kohta.

6. Toetuse suurus ja määr

¹⁰ Ettevõtjate puhul on sihipärase kasutamise perioodi pikkuseks 3 aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa maksmisest.

¹¹ Suurprojekt on projekt, millel on märkimisväärne mõju piirkonnale (nt palju uusi töökohti). Suurprojekti esitamise õiguse taotlusvooru otsustab KKLM üldkoosolek.

Toetuse suurus¹²:

- Minimaalne 5 000€
- Maksimaalne 80 000€, suurprojektidel¹³ 160 000€

Toetuse määr:

- Minimaalselt 15%
- Maksimaalselt 60%
- Kogukonnateenuse⁶ puhul maksimaalselt 90%
- Väikelaeva, maastiku- ja mootorsõiduki, välja arvatud liikurmasina soetamisel maksimaalselt 30%

7. Projektitaotluste hindamiskriteeriumid

Toetustaotluste hindamise aluseks on hindamiskriteeriumid, mis on jaotatud kaheks:

1. Taotluse mõjuga seotud kriteeriumid**1.1. Projekti vajalikkuse põhjendatus ja mõju – 20%**

Hinnatakse seoseid vajaduste ja kavandatud tegevuste vahel. Kas tegevus toob endaga kaasa positiivse muutuse taotleja ja/või tegevuspiirkonna jaoks (uute toodete, teenuste, töökohtade loomine, konkurentsivõime kasv jms).

1.2. Projekti sidusus strateegia meetme eesmärkidega – 10%

Hinnatakse, kas ja mil määral on projekt seotud meetme eesmärkidega – kas ja mil määral aitab projekti elluviimine nende saavutamisele kaasa.

1.3. Projekti panus meetme tulemus- ja väljundnäitajate täitmisesse – 10%

Hinnatakse, kas ja mil määral mõjutavad projekti tulemused meetme tulemus- ja väljundnäitajate saavutamist.

1.4. Projekti panus strateegia horisontaalsete eesmärkide saavutamisse – 20%

Hinnatakse, kas projekt panustab:

- keskkonna- ja kliimasõbralike lahenduste rakendamisesse;
- innovatsiooni;
- koostöövõrgustike loomisesse ja arendamisesse;
- noorte aktiivsuse tõstmisesse.

1.5. Projekti tulemuste jätkusuutlikkus – 5%

Hinnatakse, kas projekti tegevused on kestlikud, omafinantseeringu allikad ning finantsjärepeidevus on tagatud, loodud teenus või toode on jätkusuutlik.

2. Taotluse kvaliteediga seotud kriteeriumid**2.1. Projekti tegevuskava selgus – 10%**

Hinnatakse, kas projekti tegevuskava on läbimõeldud ja teostatav ning kas tegevused on vajalikud projekti eesmärgi saavutamiseks.

2.2. Projekti eelarve selgus ja kulude põhjendatus – 20%

Hinnatakse, kas projekti eelarve on selge ja realistlik (sh kooskõlas projekti sisuga) ning kas tegevused on piisavalt kuluefektiivsed planeeritud tulemuste saavutamiseks.

2.3. Taotleja kogemus ja pädevus – 5%

¹² Toetus on vähese tähtsusega abi.

¹³ Suurprojekt on projekt, millel on märkimisväärne mõju piirkonnale (nt palju uusi töökohti). Suurprojekti esitamise õiguse otsustab KKLM-i üldkoosolek.

Hinnatakse taotleja kogemust ja kvalifikatsiooni tegevuste elluviimiseks (sh uue toote/teenuse turuletoomiseks) ning taotleja pädevust projektide elluviimisel.

Hindamine toimub skaalal 1–4, kus 4 – väga hea, 3 – hea, 2 – rahuldav, 1 – puudulik. Lisaks rakendatakse taotluste hindamisel lävendit – kui taotlus saab koondindeksi¹⁴ 2,5 või vähem, siis seda ei rahuldata.

8. Strateegia meetme tulemus- ja väljundnäitajad

Meetme tulemus- ja väljundnäitajaid kogutakse kõikide perioodi jooksul toetatud projektide osas summaarselt. NB! Iga meetmesse esitatud projekt ei pea panustama kõikidesse näitajatesse.

Meetme näitajad:

- loodud töökohtade arv
- säilitatud töökohtade arv
- toetatud ettevõtete sotsiaalmaksuga maksustatud summa kasv töötaja kohta
- keskkonnakestlikkuse ning kliimamuutuste leevendamisse panustavate projektide arv
- innovaatilisi lahendusi kasutavate projektide arv
- noorte aktiivsuse tõstmisele suunatud projektide arv
- koostöövõrgustike loomisele ja arendamisele suunatud projektide arv
- uute/parendatud teenuste, sh kogukonnateenuste arv
- uute/parendatud kohalikul eripäral/ressursil baseeruvate teenuste arv
- uute/parendatud toodete arv
- uute/parendatud kohalikul eripäral/ressursil baseeruvate toodete arv
- korrastatud/rajatud taristuobjektide arv
- ühistevgevustes osalenute arv

9. Tingimused tegevuse elluviimisele ja projektitoetuse maksmisele

Nõuded tegevuse elluviimisele:

- tegevuse elluviimisega tuleb alustada 9 kuu jooksul arvates PRIA poolt projektitaotluse rahuldamise otsuse tegemisest;
- tegevus tuleb ellu viia kahe aasta jooksul arvates PRIA poolt projektitaotluse rahuldamise otsuse tegemisest;
- saavutada tuleb taotluses esitatud tegevuse eesmärgid ja tulemused;
- kõik muud määrusest [„LEADERi kohaliku arengu strateegia 2023–2027 rakendamine”](#) tulenevad nõuded, §33.

Toetuse maksmine:

- toetuse saaja esitab pärast tegevuse elluviimist (etapiviisilise elluviimise puhul pärast etapi elluviimist) e-PRIA keskkonnas maksetaotluse;
- maksetaotlus sisaldab elluviidud tegevuse eesmärgi täitmise ja tulemuse saavutamise kirjeldust ning tõendusdokumenti;

¹⁴ Koondhinne moodustub hindamiskomisjoni liikmete poolt antud hinnete aritmeetilisest keskmisest.

- toetus makstakse välja kindlasummalise maksena (st olenemata tegevuse elluviimise tegelikest kuludest) taotluses välja toodud eelarve alusel.

10. Toetuse saaja kohustused

Toetuse saaja kohustub sihipärase kasutamise perioodi jooksul (3 aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa maksmisest):

- säilitama ja kasutama projektitoetuse abil ehitatud, renoveeritud või soetatud vara sihtotstarbeliselt;
- võimaldama auditi, järelevalve ja muid toetuse saamisega seotud kontrollide läbiviimist;
- esitama MTÜ Kodukant Läänemaa või PRIA nõudmisel projektitoetuse kasutamisega seotud seireandmeid;
- täitma toetusega seotud teavitamisnõudeid;
- kõik muud määrusest [„LEADERi kohaliku arengu strateegia 2023–2027 rakendamine”](#) tulenevad nõuded, §34.